

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Назва освітнього компонента Нормативний/вибірковий	КОНТРОЛІНГ нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр 051 Економіка Освітньо-професійна програма «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024/ 1 семестр / 1М
Викладачі	Постол А.А.
Е-mail:	Postol_Anatolij@mspu.edu.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4365
Консультації	<i>Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.</i>

1. Анотація

Програму освітнього компоненту «**Контролінг**» складено відповідно до освітньої програми «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я».

Курс належить до циклу основних освітніх компонентів. Програма і тематичний план ОК орієнтовані на глибоке та ґрунтовне засвоєння здобувачами теоретичних основ контролінгу, а також методологічних засад використання його інструментарію на практиці. ОК «**Контролінг**» висвітлює такі питання, як причини виникнення, сутність, функції та види контролінгу, характеристика об'єктів контролінгу, організація управлінського обліку в системі контролінгу, система планування і бюджетування на підприємстві, методичний інструментарій оперативного контролінгу, аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності і прибутку, управління за відхиленнями, експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства, організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві, контролінг в системі прийняття управлінських рішень.

Актуальність вивчення ОК «**Контролінг**» зумовлена потребами підприємства в постійному надходженні інформації для прийняття управлінських рішень як поточного, так і стратегічного характеру, які необхідні для нормального функціонування підприємства.

Освітній компонент «**Контролінг**» спрямований на формування у здобувачів вміння окреслити сфери застосування контролінгу, його завдання і функції, здатності ідентифікувати функції управління, інтерпретувати стадії управлінського циклу, орієнтувати контролінг на типи управлінських рішень; здатності проектувати організаційну структуру підприємства, визначати місце служби контролінгу, встановлювати параметри його внутрішньої організації; вміння аналізувати інформаційні потоки підприємства, встановлювати цілі контролінгу на рівнях входу і виходу інформації.

Контроль за видами діяльності здобувачів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем за тестами після засвоєння ними окремо другого модуля.

За результатами суми балів, набраних за три (**Модуль 1, Модуль 2**) періодичні контрольні точки, виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Предметом освітнього компоненту «**Контролінг**» є процес оперативного та стратегічного управління підприємством як системи, спрямований на досягнення усіма структурними підрозділами стратегічних і поточних цілей та прийняття управлінських рішень з оптимізації співвідношення “витрати-обсяг-прибуток”.

2. Мета освітнього компоненту

Знання та вивчення основ контролінгу зумовлена потребами підприємства в постійному надходженні інформації для прийняття управлінських рішень як поточного, так і стратегічного характеру, які необхідні для нормального функціонування підприємства.

Метою вивчення освітнього компонента «Контролінг» є ознайомлення здобувачів з із теоретичними та практичними основами управління ресурсами підприємства; формування теоретичного базису щодо розуміння основних концептуальних підходів в системі контролінгу; вивчення та опрацювання основних методологічних підходів щодо моделювання системи контролінгу. ОК «Контролінг»

базується на знаннях наступних дисциплін: «Економічна теорія», «Бухгалтерський облік», «Економічний аналіз», «Фінанси, гроші та кредит», «Економіка підприємства», «Статистика», «Менеджмент».

Опановуючи освітній компонент «Контролінг» дасть **розуміння:**

- основи стратегічного і оперативного контролінгу;
- алгоритм класифікації витрат та методи їх розподілу;
- основи управлінського обліку;
- основи розрахунку ефективності інвестиційних проектів;
- основи аналізу-відхилень та CVP-аналізу;
- структуру служби контролінгу на підприємстві;
- характеристику підходів до прийняття управлінських рішень.

В процесі вивчення освітнього компоненту здобувачі можуть оволодіти такими **уміннями й навичками:**

- визначати причини та проводити аналіз залежності кінцевих результатів діяльності підприємства від встановлених відхилень;
- класифікувати витрати на релевантні групи;
- здійснювати операційний аналіз діяльності підприємства;
- здійснювати бюджетування підприємства за видами діяльності;
- розраховувати маржинальний дохід, ефект операційного левериджу;
- реалізовувати ефективну цінову політику підприємства;
- приймати оптимальні управлінські рішення, що забезпечують усталену роботу підприємства і його конкурентоздатність;
- збирати, вивчати, аналізувати й узагальнювати інформацію, що характеризує стан підприємства і розробляти

рекомендації з підвищення ефективності на основі використання матеріально-технічних, соціально-економічних і організаційних факторів.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Спеціальні компетентності:

Професійні компетентності, які отримують здобувачі після вивчення освітнього компоненту:

СК 5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та охорони здоров'я, розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

PH 2. Розробляти, обгрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

PH 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

PH 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	18	28	89

6. ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

- Жодні форми порушення академічної доброчесності.
- Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні, лабораторні або семінарські заняття протягом двох тижнів.
- Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю («Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького»).
- Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даного освітнього компонента («Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького»)

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. СУТНІСТЬ І ОБ'ЄКТИ КОНТРОЛІНГУ, ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ, БЮДЖЕТУВАННЯ						
12	Тема 1. Філософія і причини виникнення контролінгу 1.1. Філософія контролінгу. 1.2. Причини виникнення контролінгу. 1.3. Основна мета, предмет, завдання і зміст курсу. 1.4. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год) Самостійна робота (8 год.)	Основна та додаткова рекомендована література	Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.	5 балів	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 2. Контролінг: сутність, функції та види 2.1. Сутність контролінгу як функціонально-відокремленого напрямку економічної роботи на підприємстві. 2.2. Основні концепції контролінгу. Функції та види контролінгу.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год) Самостійна робота (8 год.)	Основна та додаткова рекомендована література	Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.	5 балів	Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

12	<p>Тема 3. Характеристика об'єктів контролінгу</p> <p>3.1. Об'єкти контролінгу.</p> <p>3.2. Класифікація витрат.</p> <p>3.3. Методи вивчення поведінки витрат.</p> <p>3.4. Центри відповідальності та їх класифікація.</p>	<p>Лекція (2 год.)</p> <p>Практичне заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (8 год.)</p>	<p>Основна та додаткова рекомендована література</p>	<p>Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.</p>	5 балів	<p>Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)</p>
11	<p>Тема 4. Організація управлінського обліку в системі контролінгу</p> <p>4.1. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу.</p> <p>4.2. Завдання управлінського обліку.</p> <p>4.3. Порівняльний аналіз управлінського і фінансового обліку.</p>	<p>Лекція (- год.)</p> <p>Практичне заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (9 год.)</p>	<p>Основна та додаткова рекомендована література</p>	<p>Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.</p>	5 балів	<p>Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)</p>
2	<p>Тема 5. Система планування та бюджетування на підприємстві</p> <p>5.1. Сутність понять «бюджетування» та «бюджет».</p> <p>5.2. Бюджетування як управлінська технологія.</p> <p>5.3. Види бюджетів.</p> <p>5.4. Галузі використання різних видів бюджетів.</p> <p>5.5. Система бюджетів на підприємстві, їх зміст та взаємозв'язок.</p> <p>5.6. Переваги та недоліки</p>	<p>Лекція (2 год.)</p> <p>Практичне заняття (2 год)</p> <p>Самостійна робота (8 год.)</p>	<p>Основна та додаткова рекомендована література</p>	<p>Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.</p>	5 балів	<p>Впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)</p>

	бюджетування					
БЛОК II. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ Й ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ						
12	Тема 6. Методичний інструментарій оперативного контролінгу 6.1. Склад інструментарію оперативного контролінгу. 6.2. Формування основних підконтрольних показників. 6.3. Метод «Директ-кост».	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год) Самостійна робота (8 год.)	Основна та додаткова рекомендована література	Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.	5 балів	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
14	Тема 7. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку 7.1. Призначення моделі безбитковості, основні передумови використання моделі безбитковості. 7.2. Методи аналізу безбитковості. 7.3. Показники управління прибутком.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (4 год) Самостійна робота (8 год.)	Основна та додаткова рекомендована література	Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.	5 балів	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
14	Тема 8. Управління за відхиленнями 8.1. Контроль виконання бюджетів. 8.2. Види відхилень. 8.3. Аналіз результатів за відхиленнями.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (4 год) Самостійна робота (8 год.)	Основна та додаткова рекомендована література	Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.	5 балів	Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

14	<p>Тема 9. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства</p> <p>9.1. Цілі, завдання, зміст експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємства.</p> <p>9.2. Джерела інформації для експертної діагностики.</p> <p>9.3. Методи оперативної діагностики.</p>	<p>Лекція (2 год.)</p> <p>Практичне заняття (4 год)</p> <p>Самостійна робота (8 год.)</p>	<p>Основна та додаткова рекомендована література</p>	<p>Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.</p>	5 балів	<p>Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)</p>
14	<p>Тема 10. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві</p> <p>10.1. Служба контролінгу і вимоги до її створення.</p> <p>10.2. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства.</p> <p>10.3. Структура і склад служби контролінгу.</p> <p>10.4. Посадові обов'язки працівників служби контролінгу.</p>	<p>Лекція (2 год.)</p> <p>Практичне заняття (4 год)</p> <p>Самостійна робота (8 год.)</p>	<p>Основна та додаткова рекомендована література</p>	<p>Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.</p>	5 балів	<p>Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)</p>
8	<p>Тема 11. Контролінг в системі прийняття управлінських рішень</p> <p>11.1 Сутність та види управлінських рішень.</p> <p>11.2. Класифікація підходів до прийняття управлінських рішень контролінгу.</p> <p>11.3. Вимоги до критеріїв прийняття управлінських рішень.</p> <p>11.4. Критерії прийняття управлінських рішень.</p>	<p>Лекція (- год.)</p> <p>Практичне заняття (- год)</p> <p>Самостійна робота (8 год.)</p>	<p>Основна та додаткова рекомендована література</p>	<p>Ознайомитись з теоретичним матеріалом, підготуватись до обговорення, розв'язати тестові завдання, підготувати додаткове питання на вибір.</p>	5 балів	<p>Впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)</p>

7.2 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Назва теми	Зміст лекції
Тема 1. Філософія і причини виникнення контролінгу	1.1. Філософія контролінгу. 1.2. Причини виникнення контролінгу. 1.3. Основна мета, предмет, завдання і зміст курсу. 1.4. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.
Тема 2. Контролінг: сутність, функції та види	2.1. Сутність контролінгу як функціонально-відокремленого напрямку економічної роботи на підприємстві. 2.2. Основні концепції контролінгу. Функції та види контролінгу.
Тема 3. Характеристика об'єктів контролінгу	3.1. Об'єкти контролінгу. 3.2. Класифікація витрат. 3.3. Методи вивчення поведінки витрат. 3.4. Центри відповідальності та їх класифікація.
Тема 4. Організація управлінського обліку в системі контролінгу	4.1. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу. 4.2. Завдання управлінського обліку. 4.3. Порівняльний аналіз управлінського і фінансового обліку.
Тема 5. Система планування та бюджетування на підприємств	5.1. Сутність понять «бюджетування» та «бюджет». 5.2. Бюджетування як управлінська технологія. 5.3. Види бюджетів. 5.4. Галузі використання різних видів бюджетів. 5.5. Система бюджетів на підприємстві, їх зміст та взаємозв'язок. 5.6. Переваги та недоліки бюджетування
Тема 6. Методичний інструментарій оперативного контролінгу	6.1. Склад інструментарію оперативного контролінгу. 6.2. Формування основних підконтрольних показників. 6.3. Метод «Директ-кост».
Тема 7. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	7.1. Призначення моделі безбитковості, основні передумови використання моделі безбитковості. 7.2. Методи аналізу безбитковості. 7.3. Показники управління прибутком.

Тема 8.Управління за відхиленнями	8.1. Контроль виконання бюджетів. 8.2. Види відхилень. 8.3. Аналіз результатів за відхиленнями.
Тема 9. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	9.1. Цілі, завдання, зміст експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємства. 9.2. Джерела інформації для експертної діагностики. 9.3. Методи оперативної діагностики.
Тема 10. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	10.1. Служба контролінгу і вимоги до її створення. 10.2. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства. 10.3. Структура і склад служби контролінгу. 10.4. Посадові обов'язки працівників служби контролінгу.Тема
Тема 11. Контролінг в системі прийняття управлінських рішень	11.1 Сутність та види управлінських рішень. 11.2. Класифікація підходів до прийняття управлінських рішень контролінгу. 11.3. Вимоги до критеріїв прийняття управлінських рішень. 11.4. Критерії прийняття управлінських рішень.

7.3 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Філософія і причини виникнення контролінгу	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 2. Контролінг: сутність, функції та види	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 3. Характеристика об'єктів контролінгу	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 4. Організація управлінського обліку в системі контролінгу	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 5. Система планування та бюджетування на підприємств	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

Тема 6. Методичний інструментарій оперативного контролінгу	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 7. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 8. Управління за відхиленнями	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 9. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 10. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 11. Контролінг в системі прийняття управлінських рішень	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

7.4 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Назва теми	Зміст лекції
Тема 1. Філософія і причини виникнення контролінгу	1.1. Філософія контролінгу. 1.2. Причини виникнення контролінгу. 1.3. Основна мета, предмет, завдання і зміст курсу. 1.4. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.
Тема 2. Контролінг: сутність, функції та види	2.1. Сутність контролінгу як функціонально-відокремленого напрямку економічної роботи на підприємстві. 2.2. Основні концепції контролінгу. 2.3. Функції та види контролінгу.

Тема 3. Характеристика об'єктів контролінгу	<p>3.1. Об'єкти контролінгу.</p> <p>3.2. Класифікація витрат.</p> <p>3.3. Методи вивчення поведінки витрат.</p> <p>3.4. Центри відповідальності та їх класифікація.</p>
Тема 4. Організація управлінського обліку в системі контролінгу	<p>4.1. Управлінський облік як вихідний елемент системи контролінгу.</p> <p>4.2. Завдання управлінського обліку.</p> <p>4.3. Порівняльний аналіз управлінського і фінансового обліку.</p>
Тема 5. Система планування та бюджетування на підприємств	<p>5.1. Сутність понять «бюджетування» та «бюджет».</p> <p>5.2. Бюджетування як управлінська технологія.</p> <p>5.3. Види бюджетів.</p> <p>5.4. Галузі використання різних видів бюджетів.</p> <p>5.5. Система бюджетів на підприємстві, їх зміст та взаємозв'язок.</p> <p>5.6. Переваги та недоліки бюджетування</p>
Тема 6. Методичний інструментарій оперативного контролінгу	<p>6.1. Склад інструментарію оперативного контролінгу.</p> <p>6.2. Формування основних підконтрольних показників.</p> <p>6.3. Метод «Директ-кост».</p>
Тема 7. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	<p>7.1. Призначення моделі безбитковості, основні передумови використання моделі безбитковості.</p> <p>7.2. Методи аналізу безбитковості.</p> <p>7.3. Показники управління прибутком.</p>
Тема 8. Управління за відхиленнями	<p>8.1. Контроль виконання бюджетів.</p> <p>8.2. Види відхилень.</p> <p>8.3. Аналіз результатів за відхиленнями.</p>
Тема 9. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства	<p>9.1. Цілі, завдання, зміст експертної діагностики фінансово-господарського стану підприємства.</p> <p>9.2. Джерела інформації для експертної діагностики.</p> <p>9.3. Методи оперативної діагностики.</p>

Тема 10. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві	10.1. Служба контролінгу і вимоги до її створення. 10.2. Місце служби контролінгу в організаційній структурі підприємства. 10.3. Структура і склад служби контролінгу. 10.4. Посадові обов'язки працівників служби контролінгу.Тема
Тема 11. Контролінг в системі прийняття управлінських рішень	11.1 Сутність та види управлінських рішень. 11.2. Класифікація підходів до прийняття управлінських рішень контролінгу. 11.3. Вимоги до критеріїв прийняття управлінських рішень. 11.4. Критерії прийняття управлінських рішень.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання ок	<p>За семестр з ПО ок проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) здобувачом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Здобувач має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
Практичні заняття	«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно

	<p>вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення ОК 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.</p>

9. Рекомендована література

Основна

1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 116 с.
2. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 552 с.
3. Калайтан Т.В. Контролінг: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Кондор 2019. 252 с.

4. Контролінг: інструмент управління підприємством: URL:<http://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/finkop/Lekcii-fk.pdf>
5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с
6. Портна О.В. Контролінг: підручник. 2-ге вид. Львів : Магнолія 2006, 2019. 264 с.
7. Шубіна С.В., Мірошник О.Ю., Швадченко В.О. Фінансовий аналіз: практикум : навч. посіб., Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.
8. Дяченко Н.М. Контролінг як фактор підвищення ефективності управління підприємством. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/367/1/18.pdf>

Додаткова

1. Андропова А.К. Оперативный контроллинг / Андропова А.К. - М.: Дело и сервис, 2006. – 160 с.
2. Управленческий учет / [Аткинсон Э.А., Банкер Р.Д., Каплан Р.С., Янг М.С.]; пер с англ. А.Д. Рахубовского, Д.А. Рахубовской – М.: Вильямс, 2007. – 880 с.
3. Бухгалтерський управлінський облік: підручник / [Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.Ф. Канурна та ін.]; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. - [3-тє вид., доп. і перероб.]. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 480 с.
4. Вахрушина М.А. Бухгалтерский управленческий учёт / Вахрушина М.А. – М.: Омега-Л, 2004. – 576 с.
5. Голов С.Ф. Управлінський облік / Голов С.Ф. – К.: Лібра, 2010. – 704 с.
6. Долинская Р.Г. Контроллинг в действии: учебн. пособие / Р.Г. Долинская, В.А. Мищенко. – Х.: ИД «ИНЖЭК», 2008. – 472 с.
7. Иванов В.В. Управленческий учет для эффективного менеджмента / В.В. Иванов, О.К. Хан. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 208 с. – (Национальные проекты).
8. Контролінг: навч. посібник / Г.О. Швиданенко, В.В. Лавриненко, О.Г. Дерев'янку, Л.М. Приходько. – К.: КНЕУ, 2008. – 264 с.
9. Контроллинг как инструмент управления предприятием / [Е.А. Ананькина, С.В. Данилочкин, Н.Г. Данилочкина и др.]; под ред. Н.Г. Данилочкиной – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 279 с.
10. Петренко С.Н. Контроллинг / Петренко С.Н. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2004. – 328 с.
11. Портна О. В. Контролінг: навч. посібник / О. В. Портна. – Львів: Магнолія 2006, 2009. – 262 с.
12. Сахирова И.П. Операционный анализ в принятии управленческих решений / Сахирова И.П. – М.: Бератор-Пабблишинг, 2007. – 176 с.

13. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга / Д. Хан, Х. Хунгенберг; [пер. с нем. М.Л. Лукашевича, Е.Н. Тиханенковой, Г.В. Уваровой, А.Г. Чермошнюка] – М.: Финансы и статистика, 2005. – 928 с.
14. Хруцкий В.Е. Внутрифирменное бюджетирование: Настольная книга по постановке финансового планирования / В.Е. Хруцкий, В.В. Гамаюнов. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 464 с.
15. Шешукова Т.Г. Теория и практика контроллинга: учеб. пособие / Т.Г. Шешукова, Е.Л. Гуляева. – М.: Финансы и статистика; ИНФРА-М, 2008. – 176 с.
16. Шигаев А.И. Контроллинг стратегии развития предприятия / Шигаев А.И. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 351 с.

10. Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної ради України – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державного казначейства України – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/>
5. Офіційний сайт міністерства фінансів України – режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>